

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hírlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Nagyvárad újabb választási harc előtt

A mezőgazdasági kamarai választások tegnap fejeződtek be és ma már Nagyvárad polgársága újabb választásokra készül. Ez az újabb választás sokkal inkább érdekli a város polgárságát, mint a most lezajlott szavazás, mert a munkáskamarai választások Nagyvárad lakosságának a zömét az urnák elé szölitja. Az új törvény értelmében ugyanis a munkáskamara nemcsak az ipari munkásokból, hanem az összes alkalmazottakból, intellektuekből, orvosokból, ügyvédek, újságírókból, mérnökökből alakul meg, egy szóval mindenki tagja a munkáskamarának és pedig férfi és nő egyaránt, aki a saját keresetéből él.

A munkáskamarai választások nagyon fontosak Nagyvárad egész polgárságára nézve, mert e fórumon keresztül érvényesítheti akaratát a város sorsának intézésében, sőt esetleg a magasabb politikában is. Évek óta ez az első választás, amely módot fog nyújtani Nagyvárad lakosságának arra, hogy akaratát nyilvánítsa. — Ezért is városszerte nagy érdeklődés mutatkozik a szavazások iránt, amelynek a legközelebbi napokban kell megtörténnie.

Sajnos a hatóságok részéről Nagyváradon még eddig semmiféle intézkedés nem történt a választás előkészítése iránt. A szatmári, márosvásárhelyi és nagyvárad lapokban már napokkal ezelőtt megjelent a munkafelügyelő felhívása, amelyben ismerteti a választások fontosságát és felhívja az összes alkalmazottakat és a hivatásos intellektueket, hogy szakmák szerint jelentkezzenek az e célra megalakított bizottságnál, választási jogosultságuk megállapítása iránt. Nálunk még nem történt ezirányban semmi. A közönség teljesen tájékozatlan, úgy, hogy sokan azt sem tudják, mi az a munkáskamara, kötelező-e a választás, kinek lesz joga szavazni és a megalakított munkáskamarának mi lesz a jelentősége. A hivatalos listát eddig még nem közölték a különböző városi és politikai pártok még egyáltalában semmiféle akciót nem indítottak, agitá-

ciónak hire, hamva sincs, sőt a hivatalos előkészületek sem történtek meg.

A magunk részéről nyomatékosan felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a választásokon részt vegyenek. Most nem országos politikai szempontok vezetnek bennünket, csupán e

Tíz nap múlva kezdődik a spanyol offenzíva Abd-el-Krim ellen

Madridból jelentik: A direktorom Primo de Rivera tábornok elnöklésével ülést tartott, amelyről a sajtóval ezt közölték:

— Minden intézkedést meg kell tenni, hogy a marokkói problémát végleg megoldjuk. A katonai operációkat Franciaországgal közösen fogjuk végrehajtani. Legközelebbi teendő az, hogy azokat a bennszülött törzseket, amelyek Abd-el-Krimnek segítséget adhatnak, — izoláljuk. Ha a riffeket az élelmiszerszállítástól elzárjuk, akkor Abd-el-Krim nem gyakorolhat nyomást a bennszülöttekre és kénytelen lesz kegyelmet kérni. A hadműveletek tíz nap múlva kezdődnek.

Hivatalos nyilatkozat Simonca dr beadványáról Mit mond a prefektus, a polgármester, a főügyész

Érthető feltűnést keltett a Nagyvárad Estilap tegnapi számának közlése nyomán Simonca György dr-nak a prefektushoz intézett beadványa, amelyben a tisztviselői törvényre való hivatkozással tiltakozik az ellen, hogy a várad városi tanács számos tagja különböző részvénytársulatok igazgatóságában és felügyelőbizottságában helyet foglal. — Kéri Simonca dr a prefektust, hogy állapítsa meg az összeférhetlenséget az illető városi tanácsosoknál.

Az Estilap munkatársa érdeklődött ez ügyben a prefektúrán, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy Regman Miklós dr prefektus még nem kapta kézhez Simonca György dr beadványát, tehát hivatalosan nem lévén tudomása a dologról, nem is nyilatkozott érdemben arra vonatkozóan.

Bucico Coriolán dr polgármester ezt mondotta:

— A kérdéses ügyben — törvényes hatáskörömben jártam el mindkét esetben — és szem előtt tartottam a város érdekeit. Bővebben nyilatkozni nem kívánok, mert a beadványt nem hoztam adták be.

város sorsának intézése. A munkáskamara egyik legjelentékenyebb tényezője lesz az újonnan megalakuló városi magisztrátusnak és föltétlenül szükséges, hogy az évek óta tartó passzivitás után azoknak az akarata is érvényesülésre találjon, akik produktív munkából élnek és akik fölött a városi tanács rendelkezni fog.

A várad zene-konzervatórium

a pénzügyi bizottság előtt

A város pénzügyi bizottsága ma délután Bucico Coriolán dr polgármester elnöklése mellett ülést tartott. A bizottság tagjai közül az ülésen megjelentek Benedek Aladár pénzügyi tanácsos, Tatu gazdasági tanácsos, Szemere Miklós, Kelen Béla, Fetu V. János, dr Roxin Tódor, Russu Tarquinus, dr Fried János, dr Oláh Béla és Marcus István.

Benedek Aladár pénzügyi tanácsos előterjesztette a létesítendő zene-konzervatórium anyagi segélyezésének tanulmányozására kiküldött bizottság jelentését. Résztelenül ismerteti a konzervatórium tervbevért büdzsáját, a várható bevételeket és a tervezett kiadásokat. Eszerint 530.000 lei támogatásra volna szüksége a létesítendő intézménynak.

A jelentés kapcsán hosszabb vita indul meg, amelyben résztvesznek dr Roxin Tódor, dr Fried János, Fetu V. János és Kelen Béla, majd Bucico Coriolán választott az egyes felszólalásokra s kifejtette a tanács álláspontját.

Lapzártakor az ülés folyik.

A mai zürichi nyitás

BUDAPEST 260 —
BERLIN ... 12285 PARIS 2420 —
NEW-YORK 516 — PRAGA 1530 —
LONDON ... 2507 — B. PEST ... 7255
BÉCS ... 7265

A maharadzsa szenzációs távozása Londonból

Rendőrkordon tartotta vissza a tömeget Külön vonat szállította a podgyászeit

Londonból táviratozzák: Az összes világlapokat hasábokat irtak Bataild maharadzsjának londoni útjáról, aki mint India népszövetségi tanácsosa tartózkodott Anglia fővárosában.

A londoni nép évek óta nem látott olyan szenzációt, mint a maharadzsa tegnapi elutazását.

Valósággal mozifilmbe illő tömegjelenség volt. A maharadzsa tudvalevőleg a világ egyik leggazdagabb embere és a londoni kirándulásra magával hozta összes feleségeit és kíséretét, nem kevesebb, mint 54 személy. Mesésen egzotikus jelmezekben jelent meg az indiai fejedelem minden nyilvános helyen, turbánján és zubonyán csak úgy csillogtak a mesés kincseket érő, különböző drágakövek.

Londonban — mint ismeretes — az egyik legelőkelőbb szállodát teljesen lefoglalták a maharadzsa

és száztágu kísérete számára.

Az angolok különösen a fejedelem hölgyeire voltak kíváncsiak,

de a maharadzsa egész londoni tartózkodása alatt egyetlen egyet sem sikerült senkinek sem meglátni. Pedig a legnagyobb lapok riporterei állandóan ostrom alatt tartották a maharadzsa rezidenciáját, aki végre is kénytelen volt a rendőrség oltalmát kikérni. Heterken át a gummitotos angol rendőrség egész különítménye őrizte azt a hatalmas hotelt, amelyet az indiai fejedelem londoni lakhelyéül választott ki.

A fiatal indiai uralkodó csodálatosan szép, daltás természetű férfi.

akiért valósággal versengtek az angol hölgyek. De a maharadzsa mindvégig hű maradt tizennyolc feleségéhez, akikkel úgy látszik, a

Atlantic mozgó Apolló mozgó

6 és 9 1/4 órákor

Exclusiv monumentális film!

MESSALINA

2 rész, 11 felvonás

A két rész egyszerre lejátszva!

I. rész: MINDENKI SZERETŐJE

II. » MESSALINA HALÁLA

Kedvezményes és szabadjegyek csak pénteken érvényesek.

londoni világszépességek nem tudták felvenni a versenyt.

Az előkelő egzotikus vendég egyébként nagyszerű diplomatának bizonyult. Főlényes műveltségű, nagy intelligenciájú, tökéletes európai kultúrájú férfi, aki a népszövetség ülésén jelentékeny sikert aratott és hazájának eredményeket vivott ki.

Elutazásának hírére már tegnap a kora reggeli órákban óriási tömeg gyűlt össze a hotel előtt.

Külön rendőrszakaszt vezényeltek ki, hogy megoltalmazza az indiai fejedelmet a kíváncsiak tolokodása előtt. Az elutazást a maharadzsza utimarsallja intézte, katonás rendben és precíz pontossággal.

A rendőrség sorfala között egymásután hatvanöt autó robbogott a hall bejáratához.

Közöttük tizenkét Rolls-Roy, amelyeknek értéke egyenként meghaladja a három millió lejt. Ezek az autók valamennyien a maharadzsza tulajdonai, magával hozta őket Indiából. (Pedig a Roys-Roy kocsik olyan értékesek, hogy egész Romániában csak két- három belőlük, az egyik a királyé, a másik a trónörökösé.)

Több, mint egy felőráig tartott, míg a kíséret elfoglalta a helyét az autókban és megindulhatott a Viktoria pályaudvar felé. Egy másik felőrába került, míg a podgyásokat a teherautókra felrakták. Valóságos

autókaraván robbogott végig London legjobb utcáin, ahol megszűnt minden forgalom, az autóbuszok megállottak, a közönség az utvonál szélén csoportosult, a rendőrök kordont vontak és alig bírták visszatartani a londoni utca fégyelmezett népet.

A Viktoria pályaudvart teljesen elzárták a közönség elől. Ennek dacára olyan néptömeg csoportosult a bejáratnál, mint valami hatalmas népgyűlésen. A maharadzsza nem nagyon élvezte a népszerűséget, gyorsan beszállt a saját különvonatába, amelyet szintén Indiából szállítottak utána. Ez a vonat a legfényűzőbb módon van berendezve, külön szalókkal, fürdőszobákkal, hálótermekkel.

A kíséret minden egyes tagjának meg van a „külön szobája” a vasuton és a podgyások részére külön tehervonatot indítottak a fejedelmi vonat után.

Pontban reggel tíz órákor elindították a fejedelmi vonat

és a perrónon a rendőrlégénység lelkesen megéljenezte London érdekes, egzotikus távozó vendégét.

Néhány héten át a maharadzsza volt az angol főváros legnépszerűbb embere, ami nem is csoda, ha meggondoljuk, hogy az indiai fejedelem évi jövedelme meghaladja a kilencszázmillió lejt. Ilyen gazdaság előtt, hiába, még a legdemokratább angol polgár is önkénytelenül is tisztelettel hajol meg.

HIREK

x Elutazók figyelmébe: Kisenew és búcsúest mintavására szóló kedvezményes vasúti jegyeket válthat a Hegedűs Hírlapirodába.

Nagyvárad arfolyamok

Magyar korona	360 áru	363 pénz
Osztrák shilling	2780 "	2790 "
Francia frank	930 "	935 "
Angol font	968 "	965 "
Svájci frank	3860 "	3855 "
Lira	730 "	727 "
Dollár	198 —	19750 "
Cseh korona	588 "	585 "

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinél szigorúan a napi kurzuson árusítja a Nemzetközi Hálókocsitársaság nagyvárad fiókja (Hegedűs Hírlapiroda.)

* A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szervezkedése. A mind fokozottabb drágaság, a gazdasági helyzet bizonytalansága, a fixfizetésűeknek egyre gondteresebb megélhetési viszonyai megmozdulásra kényszerítik ezt a társadalmi réteget is. — Tegnap estére a nagyvárad alkalmazottak taggyűlést hívtak egybe, s az érdeklődés szép tömeget vitt fel az új Munkásotthonba. A vezetőség azonban nem volt megelégedve az érdeklődésnek ezzel a méretével. A napirend fontossága nagyobb érdeklődő tömeg jelenlétét teszi szükségessé és ezért a taggyűlés megtartását szeptember 1-ére halasztották, amikor is remélik, hogy a nagyvárad kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők (nők és férfiak) nagyobb tömege fog részt venni az alakuló gyűlésen.

Angol „Tress” női kalap különlegességek érkeztek az Old England-ba.

* Két ló a jutalom... Régi ismerőse a nagyvárad rendőrségnek Barna (Bétki) Albert 23 éves bihari születésű földműves. Betöréseiért, lopásért már többször elítélték és legutóbb két hónappal ezelőtt szökött meg a nagyvárad ügyészség fogházából, ahol büntetését töltötte. Akkor Magyarországra felvette útját és Berettyószentmártonban Gogán Demeter gazdánál állott szolgálatba. Egy darabig tiszteletesen viselkedett itten, megszerezte gazdája bizalmát, amivel hamarosan visszaélt. E hó 23-án mezei munka közben elszökött gazdájától és elhajtotta annak három lovát és két csikóját. Minden jel szerint Nagyvárad felé vette útját és most a nagyvárad rendőrség keresi. A károsult gazda a nyomravezetőnek jutalmul két lovat ígér.

Aki a mostani holt szezonban kiterjedt üzleti forgalmat akar, az vegyen részt a várad Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárján.

* Imahelyek bérbeadási hirdetmény. A Take Jonescu (Körös-utca) 18. sz. Zsidó Iparosok templomában az ülhelyek bérbeadása a régi bérlok részére 1925 augusztus hó 30-ikán és a rákövetkező vasárnap, szeptember 6-ikán délelőtt 9—12-ig délután 3—6-ig azontul napokon tekintet nélkül a régi bérlokra a jelentkezőknek ki lesznek adva. A templomügyi bizottság.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

* Munkáselőadás a színházban. Vasárnap este fél 9 órai kezdettel a munkás műkedvelő gárda ismét előadja Zola Emil Pálinka című darabját. Jegyek kaphatók egész nap az új Munkásotthonban, Str. Vilson (v. Szent János-u.) 1. sz.

x EXCELSIOR BAR előadásait szombat estétől, rossz idő esetén is, a Delphin-étteremben tartja meg.

x MIELŐTT külföldre utazik, érdeklődjék vasúti jegyek és hálókocsik után a Hegedűs Hírlapirodában. (Nemzetközi Hálókocsitársaság fiókja.)

Perfekt

Gyors és gépiro

lehetőleg román-nemet-magyar nyelvűdással felvétetik. Cim

a Hegedűs Hírlapirodában

* A borbély munkások hét-főn este az új Munkásotthonban taggyűlést tartanak.

„ANCORA” elvámolási iroda postacsomagok vámolását a mai napon megkezdte.

A közönség vételkedvénnek teljes hiányáról panaszkodnak a várad kereskedők. Pedig a vételkedv könnyen megjön, csak részt kell venni a Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárján.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

x Felhívás a piacon árusító összes iparosokhoz! Felhívjuk a piacon árusító összes iparosainkat, hogy f. hó 27-én, azaz csütörtök reggel 8 órára helyosztás végett a nagypiacon okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az elnökség.

x EXCELSIOR BAR előadásait szombat estétől, rossz idő esetén is, a Delphin-étteremben tartja meg.

x Mielőtt elutazik, hívja fel a 458-as telefont és kérjen felvilágosítást utazására vonatkozólag.

x Konstantából Palesztinába induló hajókra jegyeket kaphat a Hegedűs Hírlapirodában. (Nemzetközi Hálókocsi Társaság nagyvárad ügynöksége.)

Kitűnőbb üzleti reklámot, mint a Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárja, képzelni sem lehet.

Tabéry: Szarvasbika Ara 160 lei

x EXCELSIOR BAR előadásait szombat estétől, rossz idő esetén is, a Delphin-étteremben tartja meg.

x M. C. Stopes Szerelmi élet a házasságban I. rész 200 lei, II. rész Okos szülők 110 lei, III. rész Boldog anyaság 198 lei. Igen hasznos szolgálatot tesz dr. Stopes a nők tömegeinek, akik előtt csupa puritanizmusból a nemi kérdések minden bonyodalma lepecsételt titok, noha anyákká akarnak válni. S szolgálatot tesz ifjú férjeknek is azáltal, mikor a házasság titkainak lezárt kapuján dörömböl. — Kapható a Hegedűs Hírlapirodában.

MOZI

— Madame Larsac, hétfől bemutatója a Dorian-filmszínházban óriási sikert aratott. — Eugen Neufeld, egy híres nőcsábító szerepében elragadtatja és mulattatja a közönséget. A Henry Sardou regénye után készült filmben játszik még Biscot, a híres francia komikus is. Gyönyörű párisi és velencei felvételek szolgálnak a mese háttérül. Nagy tetszést váltott ki a második felvonásban lévő látványos revü, melyért a szereplőket annak idején letartóztatták. Előzőleg színre kerül a legújabb Dorian-revü, melynek keretében a nemzetközi tenniszverseny vasárnapi és hétfői döntő mérkőzései láthatók. Az előadások a Dorian-filmszínházban 6, a Dorian-Terrasseon 9 órákor kezdődnek.

Jön: a

Zöld kísértés

A főszerepben:

BETTY COMPSON

Tessék pályázni!

Erdekes problémák, melyeket a közönségnek kell megoldania

Körkérdések a Nagyvárad Estilap olvasóihoz

A Nagyvárad Estilap szerkesztősége szellemi versenyt rendez olvasói számára. Körkérdéseket ad fel, amelyekre mindenki legjobb tudása és egyéni ízlése szerint válaszolhat. Tudjuk, hogy a közönség igen tekintélyes része nagyon szívesen foglalkozik a szellemi játékok ötletes és újszerű fajtáival, amelyek a legutóbbi időben az egész világon divatosak lettek. A keresztjóságtól kezdve a legmagyobb és legtekintélyesebb újságok anketákat rendeznek, aktuális szépirodalmi, tudományos és társadalmi kérdésekben, megszólaltatják a publikumot, módot nyújtanak az intelligenciának, a tudásnak, a stílusnak versenyére. Különösen Angliában és Amerikában lett népszerűvé ez a szellemi tréning; a sportok klasszikus hazájában már majdnem minden intelligens ember részt vesz az ilyen szellemi olimpiádon.

A Nagyvárad Estilap,

amikor a szellemi sportversenyt függetlenül a rejtélyrovatunktól, megnyitja, figyelmébe ajánlja az olvasóknak, hogy csak játékról van szó. Az önképzésnek egy magasabbrendű, nemesebb fajáról, amely módot nyújt a pályázóknak, hogy a modern élet bonyolult problémáival szórakozás formájában, de a kérdések fontosságához mért komolysággal — ha nem is tudalékos felkészültséggel foglalkozzanak. Nem az a fontos, hogy helyesen oldják meg a kérdéseket, hanem az, hogy

a válasszal és a válasz indoklásával

tanúságot tegyenek ötletességükről, szellemességükről. Az egyéni fellogásnak, izlésnek, a világnézetek különbözőségének, a stílus változatosságának, a formának egészen tág teret engedünk. Célnk az, hogy

lehetőleg minden gondolkodó embert belevonjunk ebbe a versenybe,

hogy olyan újszerű szórakozást honosítsunk meg, amely a legmagasabb nivóju minden játékok között és mégis mindenkit egyformán érdekel.

Korlátot csupán a Nagyvárad Estilap terjedelme szab meg. A beérkező válaszok

nem lehetnek egy nyomtatott hasábnál terjedelmesebbek.

Tisztán, olvashatóan, lehetőleg gépirással kell a pályázatokat megírni és mellékelni kell hozzá

a pályázó nevét és címét tartalmazó jelíges borítékot is.

A pályázatokat Nagyvárad elismert tudású, legötletesebb, legműveltebb vezetőegyeniségei fogják felülbírálni. A bíráló bizottság tagjainak névsorát egyik legközelebbi számunkban közöljük.

A legjobbnak talált pályázatok szerzői között

három igen értékes díjat fogunk kiosztani

és a díjat nyert pályázatokat legközelebb a Nagyvárad Estilap hasábjain.

A sportverseny első turnusának három kérdése a következő:

1. Az ön véleménye szerint a háboru befejezése óta ki cselekedett legtöbbet az emberiség boldogsága érdekében?

2. A háboru befejezése óta melyik szépirodalmi művek közül melyiket tartja Ön a legértékesebbnek — és miért?

3. Ki volt az ön véleménye szerint a világtörténelem legkimagaslóbb női szereplője?

Minden pályamű indokolandó, a megokolás nélkül beérkezett válaszokat nem vesszük figyelembe.

Az első pályázat határideje 1925 szeptember elseje.

A további részleteket a Nagyvárad Estilap közölni fogja.

Felduliták Mohamed sírját

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonon keresztül szikratávíró jelenti Jeruzsálemből, hogy a vahabíták támadást intéztek Medina ellen. Ágyúlövészek erősen megrognálták azt a mecsetet, amelyben Mohamed-sírja van. Az egész muzulmán nép megrendülve áll Mohamed feldult sírjánál.

Mit beszélnek a biharpüspöki kísértetes ház tájékán?

A javasasszony rostával akarja a gonoszt exorcizálni

Az Estilap tegnapi híradása a biharpüspöki okkult esetről, a szokottnál jóval élénkebben izgat fel a fantáziákat és megmozgott olyan rétegeket is, amelyek metapszichikai kísérletekkel foglalkoznak Váradon. Egy ismert, tiszteletreméltó öreg ur, akinek régebbi időben a sajtóval is közeli nexusai voltak s most ugylátszik sajnálatos elhagyatottságában a spiritizmus vigasztaló miszticizmusához menekült, nálunk járt ma és izgatottan beszélt, hogy a tudósítás olvasása után azonnal kiment Püspökibe:

— Kérem — mondja — apróra igyekeztem megvizsgálni a helyzetet. Sajnálatosnak tartom, hogy az urak egy ilyen, legalább is gondolkozásra késztető jelenséget egyszerűen tömeg-hallucinációnak hajlandók tulajdonítani. Amint én meggyőződhettem a helyszínén, bár a kísértetek ostoba meséjét nem is fogadom el, mindenesetre meg kell állapítanom annyit, hogy itt igenis szellemek adtak jelt az élők számára. Ha még tudományos kísérletek alapján nem is derítettem ki, hogy valamely médium materializálódott-e ebben a konkrét esetben, bizonyosnak látszik előttem, hogy nem szimpla tömeghisztériával állunk szemben, amint azt az urak gondolják. Szerény nézetem szerint Bányainéban inkarnálódott valakinek a szellemé.

— Mi úgy tudjuk — merésztünk kockáztatni egy szerény elenvetést — hogy a tudomány e jelenségek magyarázatánál mellőzi a tisztelt szellemeket s inkább bizonyos törvényszerű momentumokkal bizonyít.

Na, ez kellett! A kedves öreg ur egészen kivetett bennünket gráciájából:

— A tudomány? — sziszegte. — A tudomány attól függ, ki alkalmazza. Süssék meg a tudományukat, amely a szellemek létezését tagadja.

Volt más látogatónk is, aki akciót kíván indítani, erős sajtókampányt az ostoba babonák ellen. Jelszó: De strigis quae non sunt... Köszöni, a felvilágosult emberek nevében, meg van elegendve velünk. És kaptunk azon melegében cikkeket okkult esetekről, főképp telpatikus tüneményekről, amiből az tűnik ki, hogy a megrendítő transzcendentálisnak

látszó jelenségek iránt rendkívül fogékonyak a mai idegek.

Kint a falu nem törődik semmi irányban a tudományossággal.

Biharpüspökiben most csak a lélekjárta ház érdekli az embereket, akik szegény Bányay Imrénét sajnálják:

— Boldogtalan, hogy elbánt vele a garabonciás.

Aztán a sövényen itt is ott is kihajol egy-egy asszony. Kissé bizalmatlanok, a városi embernek sohse lehet hinni, ki tudja nem új adó végett faggatja-e a szegény embert, meg hát ha szigerenciás vagy finác. Sok jó szó nyitja meg a zárt szíveket. Szól egy nem egészen mai, égőszemű menyecske:

— Nahát én azt mondom az urnak, hogy ez az Imre, a Bányainé mostohagyereke, nem csak azért kujtorgott el egyből vagy másbul. Váltott gyerek az higye el lelkem. Az asszonyok zsinatolnak, mind hozzászólnak: igaz a, bizony ugyis van a, a szeme se jól áll. Persze meg kell tudni, mi az a váltott gyerek.

— Jaj azt se tudja kedves? hát táltos, azt csak tudja? Foggal születt, sörte nőtt a hátán...

Hogy él Petőfi Zoltán váradai barátja ötszáz lei nyugdíjból?

Látogatás az uri nyomor otthonában

A városházán egyik főtisztviselő szobájában találkoztam a Nyomor nagykövetével. Ha ki nem nyitotta volna a száját, ha egyetlen hangját nem hallottam volna, szomorú külsejéről ráismertem volna. Ott állt lehajtott fővel a városi ur előtt, arcát mély barázdák szántották, két vak szeme sötétlen meredt a semmiségbe, testét rosszul szabott, feketéből fakult ruha fődte. A szomorú ember halálban beszélni kezdett:

— Azért jöttem uram — tagolta siri hangon — hogy a havi százötven lei kegydíjamat tessék felemeltetni. Jón a tél... drágaság... nehéz az élet...

Biztató ígéretet kapott, illetudóan köszönt és a vak ember tá-molygó léptekkel elhagyta a szobát.

Dr. Soós István mintha leolvasta

Ebben meg is állapodnak. Most egy fruska dugja ki a fejét. Na nézd az édes paraszt pofikája, hát nem pubisan vágatta azt a betyár bogár haját?!

— Tessék csak elhinni ha három kézbevaló kiskendőt tettek volna ki a szellemnek meg tele két párnát, sohse jött volna többet.

— Sicc tel — ijesztik tréfásan az asszonyok — ne szólj a nagyok dolgába, mert bocsorszija hasit a hátadól apád.

Jön aztán mezei bricseszenben, már mint gatyaszárban egy dendi, akit szimattra küldtek ki az asszonyok. Esnek is rajt mingyárt. Elmondja, hogy várad urak jártak Bányaiéknál, orvosok is talán. De nincs baj, csak hogy lesz most már Szilágyiékna?

— Szilágyi János fia egy ilyen parányi kis törpével találkozott a dülőben. Hátul gyűjön ki a szemem ha nem igaz; megszólította, hovahova öcsém, amire a törpe — uccu — eltűnt a szeme elől, csak a lába kalimpálását hallotta a levegőben. Ipp úgy táncolt a levegőben a lába, mint Bányaiék kutjánál a kályhakürt, amit kisbaltával akartak levern.

Megtudjuk azt is a hadijelentésből, hogy Pénzes Lajoséknál három óráig ébren voltak, mert zörögtek a szellemek a padláson.

— Hát Pataiék a vak jánnyal? Azt mondjátok már el az urnak.

Es elmondják azt is, hogy Pataiék vak szolgálója elkujtorgott és azóta úgy járnak ki-be a rossz szellemek, mint a gyerekek az ovodába.

Az emberek elementek a főtisztelendő urhoz:

— Ha nem is katélikusok ezek a Bányaiék, tessék felszentelni a házukat.

Nagyon kedves a főtisztelendő. Intelligenciájára és türelmességére jellemző, hogy a református Bányaiékat meglátogatta, vigasztalta és felvilágosította ugyanúgy, mint saját papjuk. És megnagyarázta, hogy amit megtörténtnek hisznek inkább beteges képzelődés.

— Inkább orvos dolga ez fiaim, mint papé.

Na persze, hogy aztán mégis csak a péceszöllősi javasasszonyhoz vezetett az út. Most várják a jó asszonyt, mert azt ígérte, hogy hetvenegy óra mulva jön és kiüzi örökre a mindenféle csikasz hazajáró lelket. Csak még kis dolga lesz a keresztutnál csütörtök éjféltizenkét órakor. Ezt gondolhatuk volna.

A. P.

gálaiba, elvégezvén az egyetemet, letettem a levéltárnoki vizsgát, de csak fogalmazó gyakornok lettem Nagyvárad városánál. A hosszú szolgálat során megvakultam. Azóta kegydíjamból élek...

— Ha nem veszi tolakodásnak hogyan él ebből az összegből?

— Hát kérem — feleli szegényesen, akadozva — a nagybátyámmal élek együtt, ő nyugdíjas tanító, havi ötszáz lei nyugdíjat kap és ketten együtt valahogy megélünk. Együttlakunk, együtt étkezünk, nincs nekünk már semmi igényünk...

A déli napsütésben együtt poroszkálunk, beszélgetés közben a Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 45-ös számú háza elé érünk.

— Na, itt vagyunk — mondja a vakemberek holtbiztos tájékozottságával.

Kis udvaron baktatunk végig. Szürke egyhangu udvar hátsó részében, elhagyatott gondozatlan kis lakás. A nyomor rezidenciája. Keskeny konyhán át homályos szobába jutunk. Két botra támaszkodva fehérhajú, szakállas kis emberke biceg elénk.

— Virányi Győző vagyok — mutatkozik be, becssett, apró szemű fanyar mosollyal csillognak.

— Győző bácsi — szólal meg most kísértőnk — a szerkesztő ural a városnál találkoztam, elkísért, meg akarja nézni, hogy élünk.

— No kerüljön beljebb öcsém az én szobámba — invitál az öreg — ez a szoba sötét kissé, mert ennek a szegény vakembernek terhére van a világosság.

A kis öreg előremegy; követjük a furcsa azilumba. Keskeny, másfél méteres szoba, a falon porlepte képek, történelmi reprodukciók, Krisztus fején a töviskoszorúval, a boldogságos szűz. Asztalon, széken az ágy előtt régi újságok, poros faliújságok, szétturkált iratcsomók. Kis kredencen edények, ételmaradékok. Kakukóra, vekeróra, falióra, zsebóra, egyforma unalmas ketyegése vegyül a csendbe. Avult ruhásszekrény ajtaja, telefirkálva krétával, számok, betűk, rovások, titokzatos hieroglifák. Dohos szegényszag.

A két öreg hellyel kínál, bágyadt, halk beszélgetésbe kezdenek.

— Egyezernyolcszázhetvenben kerültem a város szolgálatába — meséli a bozontos kis öregember. Amikor az első községi iskolát létesítették, kerültem ide tanítónak. Negyven esztendei szolgálat után nyugdíjba mentem, évi 1100 korona nyugdíjjal, szép pénz volt, megéltem belőle. Az imperiumváltozás után havi 500 lei lett a nyugdíj. Ebbe a kis lakásba kerültem, a ház valaha a mienk volt, itt élek az öcsémmel, aki valaha szintén a város szolgája volt.

Most a világtalan veszi át a szót.

— Váradon érettségiztem, egy évig jogot hallgattam itt, majd felkerültem Pestre az egyetemre. Filozófiát hallgattam, letettem a levéltárnoki vizsgát, azt hittem elértem lelkem rejtett célját, levéltáros leszek, de lemaradtam, megvakultam és most havi 150 lei kegydíjat kapok.

— Hogy, hogy élünk a havi 650 leiből? — szól megint az öregebb, aki melleleg elárulja, hogy most lép a nyolcvanadik esztendőbe.

— Hát élünk. A jó apáctól kapunk havi kétszáz lejért három

tál ételt. A reggeli, a vacsora? Hát ami jön. Szerencsére rosszak már a fogaim, aztán csak cukros-vízbe mártott kenyeret tudok enni.

— Igen ám — szakítja félbe Ludvig József, aki most töltötte be ötvenedik esztendejét — de Győző bácsi nem beszél arról, hogy mikor husz lei volt egy kilo kenyér, akkor még erre sem jutott.

Az öreg feddőleg szól öccsére. Nem is panaszkodnak tovább. Megkérjük őket beszéljenek valamit az életükről.

— Régen volt, szép is volt, Szarvason Petőfi Zoltánnal, a nagy költő fiával jártam iskolába. Már Váradon voltam tanító, amikor felkeresett, itten színészkedett akkor, el is vitt husz krajcáromat — mondja nevetve.

— Egy kicsit megrokkantam — folytatja — de azért a fene nagy egészségemmel sok bajom van. A gyomrom még mindig nagyon jó, oszt nincs meg a belevaló.

— Az utolsó új ruhát 1906-ban csináltattam. No most beszélj te — fordul Ludvig felé.

— Sok szépet, nagyot akartam — kezdi meg fellángolással a vakember — elestem. De azért mégis csak tettem valamit. Megannyi mostani tekintélyes váradinak, ügyvédnek, orvosnak, gyárosnak voltam diákkorukban az instruktora. Első szárnybontogatásuknál én segitettem őket. Aztán hosszan beszél irodalmi munkásságáról és a két öregember lelkébe valami kielégítő boldogsággal cseng vissza a múlt... Lassan nyílnak szíveik apró rekeszei, s bennük szépen, példás rendben el van raktározva a jobb időknek sok-sok kedves emléke.

— Hát aztán mivel töltik most az idejüket — fordítom a bucsuzásra hajló kérdést.

— Ezeket az órákat egyeztetjük a toronyórához, Ezzel is csak telik az egyhangu idő. Nem igen törődik velünk senki, amíg élt a drága Rechtené, volt tanítótársam, meg-meglátogatott, de amióta ő is elment, magam maradtam — mondja bús lemondással Virányi Győző egykori pedagógus, ma havi ötszáz lei nyugdíjjal nyomorgó, halálra készülő öreg úr.

Bucsuzásnál máskorra is invitálnak. Rengeteg név, hosszú névsorok rajzanak előttünk. A régi tanítványok. Szeretném névszerint mindegyiknek a fülébe kiáltani: Virányi Győző negyven évig volt tanító Váradon és most havi ötszáz leiből nyomorog, Ludvig József tizenegy évig volt városi tisztviselő és most havi százötven lei kegydíjat kap.

Már délután hat óra és egy mah-yong partiban a himmelspiel-nél ép most 1600 leit fizetnek ki.

Ne felejtjük el a címet: Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 45.

Harisnyók, keztyűk minden színben, legolcsóbbak a **Farkas áruházban**, Iorga (Zöldfa-u.) 5.

Olcsó és elegáns GYERMEKCIPOK „CARMEN” gyermekcipőszalonban, Str. I. Vulcan, (Nagy Sándor-u.) 4

ZONGORAK részletfizetésre kaphatók „Sternberg” néli, Boulevardul Regele Ferdinand No. 14. 1803

Repülőgépiarat Bukarest-Galac-Kisenev között

— Bukaresti tudósítók távirata —

Szeptember közepén próbarepülések lesznek Bukarest-Galac-Kisenev között és, ha sikerrel járnak, akkor a három város között állandó légforgalom lesz. Utasokat és postagyűzőket fognak szállítani.

E célból a polgári repülőszolgálat vezérigazgatósága elkészítette több modern kikötőtérstervét. Az egyik ilyen kikötőtérsterv Bukarest mellett, a Baneasának nevezett területen lesz, természetesen javítóüzemmel és drótnélküli táviróállomással ellátva. Aki kora reggel indul repülőgépen Bukarestből, az az egész napot Kisenevben töltheti és onnan este visszatérhet. Valószínű, hogy a kisenevi mintavásár megnyitása alkalmával indul az első repülőgép Bukarestből Besszarabia legnagyobb városába.

A szerkesztő üzenetei

Előfizető. Brassó. 1. A „ponyvairodalom” elnevezés onnan származik, hogy régebben országos vásárokon az ilyenfajta olcsó irodalmi műveket ponyván kitergetve árulták. 2. Nem diji, hanem csak egy j-vel: diji. 3. az „a” mutató névmást egybeírjuk a vonatkozó névmással; például: aki (és nem: a ki), amely, amidőn és így tovább.

Atlantisz. 1. Pierre Benoit könyvtáros volt a francia kultuszminisztériumban. Hogy ezt az állását, óriási irodalmi sikerei után megtartotta-e, azt nem tudjuk. 2. A kért regény magyar címe: „Az óriások útja” (eredetiben: „La chaussée des Géants”) és az írek 1916 áprilisi felkelésének előzményeit írja meg, kiindulva az íreknek egy régi legendájából, Donegal jósátaból. A valóság meglepően ölelkezik a regényben azzal, amit a fantázia termelt. Magyarul 1922-ben közölte az „Ellenzék”.

Életművész. A P. P. C. betűk a névjegyen ezt jelentik: pour prendre congé, (bucsut venni.)

Történelem. A versaillesi békeszerződést 1919 június 28-ikán írták alá a versaillesi kastély híres tükörtermében, — ugyanott, ahol 1871. január 18-án a német államok uralkodói császárrá kiáltották ki Poroszország királyát, I. Vilmost. Az antant nagyhatalmak részéről Wilson, Lloyd George, Clémenceau és Orlando, míg a németek részéről Brockdorff-Rantzau meghatalmazott miniszter, (jelenleg a német köztársaság moszkvai nagykövete) írta alá a békeokmányt.

Udvariatlan. A hölgynek teljesen igaza volt, amikor őnt megrótt: igenis, Ön a férfit kellett volna, hogy bemutassa a nőnek és nem a nőt a férfinak, — amint Ön olyan szerencsétlenül kifejezte magát. Kivétel e szabály alól csak akkor van, ha öreg tekintélyes férfiról, vagy híres nagy egyéniségről van szó.

Orvos. A Hohenzollern-dinasztia legrégibb, ismert őse: Thassilo (Tassiló) gróf, aki a Kr. utáni 800-ik évben a család várkastélyát alapította, sváb földön. A család 1286-ban a frank és a sváb ágra oszlott. Viszont a sváb ágat IV. Eitel Frigyes (1605-ben halt meg) és II. Károly (megh. 1606-ban) a Hohenzollern-Hechingen, illetve Hohenzollern-Sigmaringen ágra osztották. Hohenzollern-Sigmaringen Károly Antal herceg 1858-1862-ig porosz miniszterelnök, 1861-ben a Rajnavidek katonai kormányzója. 1885-ben halt meg Sigmaringenben. Fia, Lipót herceg, aki 1861-ben Antonia portugál infánsnőt vette feleségül. 1870-ben Spanyolország trónját felajánlották neki, de ő ezt visszautasította. (A spanyol trón betöltése körüli bonyodalom vezetett a 70-71-es francia-német háborúhoz). Öccse Károly herceg, aki 1866-ban, Románia trónját I. Károly király néven elfoglalta. Lipót herceg fia I. Ferdinánd, Románia jelenlegi uralkodója.

Kezdő filozófus. Dogma-lantétel, főleg a hitre vonatkozó; tágabb értelemben: állítás, bizonyítás nélkül.

Clarté. Fekete János gróf, a XVIII. század magyar szellemi életének egyik legérdekesebb alakja, francia nyelven is irt verseket és ezeket a Ferneben élő öreg Voltaire-nak küldte be, aki nagy elismeréssel nyilatkozott róla. Különben a felvilágosodás korszakának magyar vonatkozásait bőségesen megtalálhatjuk Eckhardt Sándor dr. pesti egyetemi tanárnak „A francia forradalom eszméi Magyarországon” című rendkívüli tudományos felkészültséggel megírt élvezetes kis munkájában, amelyet a Franklin Társulat adott ki.

Börzsdék, utikosarak, iskolatársak, játékok nagy választékban **Farkas áruházban** Str. Iorga (Zöldfa-utca) 5.

Tusnád-fürdő

(Vasuti állomás, posta és távirat) „Erdély gyöngye” Csikmege déli részén, az Olt folyó gyönyörű völgyében, 656 méter magasságban a tenger színe felett fekszik. Léghőmérséklet nyáron hegyvidéki, egyenletes, mérsékelt meleg. — A levegő tiszta, pormentes, a fürdőtelepet a mértékletesen terjedő ősfenyvesek balzsamos illata járja át. Léghőmérsékletének és fekvése magasságának fogva **Tusnád-fürdő kellemes alhavas éghajlatu, elsőrendű klimatikus gyógyhely.** — E fürdő legszebb helyét teljesen ujonnan, a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett világból f. év. június 1-én nyílt meg a **Sebő-penzió** **Elsőrendű magyar és francia konyháról, valamint figyelmes kiszolgálásról** gondoskodva van. Kívánatra bővebb levélbéli felvilágosítással szolgál.

Sebő Imre

penziótulajdonos, Tusnád-fürdőn

PERZSASZÖNYEGEK részletfizetésre is kaphatók **Sternbergné Bulev. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 14 1803**

10 állást kap, ha a **Gabelsberger-téle gyors- és géprő szakiskola 1-én kezdődő tanfolyamára beiratkozik. Tanulmányait 300 lei. Előadások minden nyelven, gyorsírás, géprős, kétféleképpel és az összes irodalmi munkák. Str. Castelulul (Nagyplac-tér, Várkapu-u.) 2. sz.**

Hermann kárpitos műhely megnyílt a Sas-passageban

A régi Várad romantikus esztendei

EMBEREK ÉS TORTÉNETEK

Írta: MARTON MANÓ

(17)

A Reismann bankba még

Krausz Dávidon

Keresztül jutott a friss kedély nap sugarára, ami nem volt kedves az uraknak. Krausz úr fioman szellemes, csipős charmeur, szeretetreméltó ember, nyílt szívű, csak a zsebe ritkán szokott megnyitni:

— Miből élek? — felelte egyszer az adókivető bizottság elnökének kérdésére — hát miből élek? Minden nap felváltva öt forintot.

Hamarjában a sok közül egy kis történet róla, hiszen még rá kerül a sor. Pestre utazott Krausz Dávid. A kupéban csupa előkelő megyei urak és köztük egy fiatal orvos, aki abban az időben távozott el Ábrahám, Jákob és Jákob felekezetéből. Ez azt a fontos változást egészítette ki, hogy igyekezett éles színekkel látni. Kipillantott a gyönyörű alföldi buzatáblákra:

— Ó Jézus Máriám, de retek termés lesz!

Aztán:

— Ha Krisztus urunk engedi, megyek Karlsbadba.

Kedves öreg Dávid bácsiban assé megmelegedett az epe. A haragját el nem árulta volna. Később aztán, amikor már utitársa a nyakában függő római amulettel is eldicsékedett, ösztöne kegyes gondolatával, Krausz Dávid lement a hálóból utitáskáját. Pakolta a harapnivalót és kedvesen kínálta az urakat. A helyempapirból kiszedte a három vajaspogácsát is és az orvos elé tartotta:

— Na doktorkám lelkem, pacsoljon.

— Nem, köszönöm, nem kérek.

— Csak egy pogácsát lelkem.

— Köszönöm, világért sem.

Dávid úr finoman sóhajtott:

— Nagyon jó pedig, kittünő.

— Tudja mikor ettem ilyen pogácsát? A maga pasztiján kórka lelkem, a szüden, ott a rabi mellett...

A Nagyvárad Takarékbán ma se volt a többi bank hűs bürokratizmusának. Egész patriarchális volt az üzem.

Orgalmi teremben sorba ültek a hosszú padokon a felek, a nők, így nevezték őket.

Ésszerű, meg réti öregasszonyok itt cserélték ki az inációikat, suttogó ember-

és közben várva türelmesen Justh úr, vagy Kaczián úr kiáltja már a nevüket:

— Szabó Mártonné egy főhármánchat krajcár kama-

tap.

— Lágyt se vitték volna más-

ra félreszórt pengőcské-

ket várhattak a dörmögő

vasálya mellett nyugod-

napestig. Máshol öt perc

már fizették a kamatot;

nem is lehetett bizalom olyan intézetbe, ahol ilyen hamar volt a munka, bizonyos, hogy baj van ott, zsebből fizetik ki a szegény embert.

Bent aztán az igazgatók szobájában nagy komoly zöldposztos asztalok körül gyülekeztek a takarékok elöljárói: Hlatky, Huzella, a Hoványiak, Frankó Endre, Pallay, egy-egy lilaöves főpap a káptalansorról, Stokker József, aki még ebben az oroszlanbarlangban sem engedett a negyvennyolc-

Hoványi Géza

a vezér. Külsőre zord ember, hűvös, gögös, tartózkodó, de hamar szívéig engedte az embert. Aki kifürkészte páncélingé nyílását, azonnal meg is nyerte egészen. Pici kis bőrkereskedése volt a Teleki utcán Moskovits Farkasnak. — Egyszerű, jelentéktelen emberke, de álmódzó, nagyra-törő fantaszt. A Takarékokapuja mellett volt a boltja s Hoványi direktor a jó szomszédság kedvéért hivatalba menet be-be nézett a szorgalmas ember üzletébe. Benézett és érdeklődéssel figyelte, mint tesz-vesz Moskovits, mint bánt az emberekkel, hogyan pattant ki szegényes keretben nagyobb szabású üzleti ötleteket. Egyszer aztán a boltos visszaadta a vizitet:

— Nagyságos uram, nagy tervem volna, de ne tessék ki-nevetni.

És csillogó szemmel rajzolt ki a szürke emberke egy nagyvonalu, hatalmas koncepciót. Az országban alig van cipőgyár, itt a nyersanyag, olcsó munkaerő, Ausztria, vám drágaság, megymás. Hoványi mind élelkebben figyelte.

— Én vállalnám az irányítást — szavalta a Teleki utcai bőrös — háromszáz munkással, napi ötszáz pár termeléssel...

— De kérem — szakította meg Hoványi — hiszen ön nem is szakember, nem csinált még soha egy pár cipőt, azért, hogy a hozzávalóval kereskedik...

— Igaz, nem értem — lán-golt a rojongó ember, — de megtanulom és megtanulok mindent. Váradnak lesz egy amerikai ipartelege...

Váradnak. Igen. Meg kell fontolni. És a Nagyvárad Takarékok szolgálatára állott a gondolatnak. Hamarosan megalakult a részvénytársaság ropant tőkével, elsőrangú emberekkel és... Moskovits Farkas, a félanalabéta kisember nekitült a tanuláshoz, tanult, tanult, éjjel-nappal, tanult és dolgozott és egy év múltán már az óriási Moskovits-gyár vezérigazgatója miniszter barátaival tárgyalt nagy állami szállításokról.

— Tudtam, — mosolygott Hoványi Géza, — hogy Moskovits mindenkit megelőz.

És amikor jött egy nagy debachle és Moskovits Farkast mindenki átkozta, támadta, Hoványi Géza akkor is ott állt

mellette. És a milliárdos gyártulajdonos, Moskovits Farkas kormányfőtanácsos most ott áll hűséges hálával Hoványi Géza mellett.

(Folytatom.)

Nagy szerencsétlenség az égő petróleumforrásnál

Bukaresti tudósítónk jelenti: Az egyik moreni petróleum-szondánál szerencsétlenség történt tegnap este. A tűz már elhamvasztotta a korlátokat és kutalkatrészeket s a láng napok óta a földből lövelt magasra. Tegnap ez a szonda látványos kísérletet tett. Barduciu munkavezető a kis fiával arra ment, hogy megvizsgálja a helyzetet. Egyszerre a forrásból óriási erővel magasra csaptak a lángok, égő petróleum fröccsent szerte, s lángba borította a munkavezetőt és kisfiát. Égő ruhában rohantak a telep felé, de nem volt már erejük elérni. Mindketten rettenetes kínok között szenvedtek ki.

A váradai itéletidő

Mi történt a tegnap esti viharban

Már napközben érezte mindenki, hogy eső lesz. A levegő forrón és fülledten ült meg az embert s az égen lassan-lassan esővé rendezkedtek a felhők. Este hét óra tájban aztán kitört a vihar. Egy kis felhő sűrűsödött, nagyobbodott és feketedett mintegy borzalmas és titokzatos füstgomolyá. Percek alatt elhatalmasodott a szél. Az utcák egyszerűen néptelenekké váltak: mindenki tető alá huzódott, menekült az egyre erősödő orkán elől. A kávéházak menedékházakká váltak s a kapualjak is megteltek menekülő emberekkel.

— Istenítélet — mondta valaki egy kapu alatt — és keresztet vetett.

Ugyanakkor hatalmas mendörgéssel nyilatkozott meg az ég s a szél zúgása megfokozódott.

Egy főtéri ház emeletéről szemben a Palaceval, a nyitva felejtett ablakokat keresztifástól szakította ki a szél.

A Royal-kávéház híres ponyvája úgy kifeszült, a hatalmas viharban, mint egy nagy tengeri vitorla.

A drótkötelet, amelyre a ponyva egyik vége erősítve volt, az aszfaltból tépte ki a vihar.

Két helyen ketté is hasadt a hatalmas vászon s az elszakadt

darabok óriási zászlókként lobogtak a rettenetes szélben. Két pincérgyerek megfogta, hogy megerősítse a ponyva vasrudját, de

a szél a ponyvával együtt a gyerekeket is a levegőbe emelte.

Mérnökök, akik a kávéházban tartózkodtak, kijelentették, hogy a ponyva a nagy vasszerkezettel együtt egy Dreagnoughtot is elbírna. S ki tudja, ha a Pesti Magyar háza nem áll a kávéház előtt, talán a kávéház falát is kiszakította volna.

A külvárosban sokhelyütt fákat döntött ki a vihar. Az ablakok százai törtek be és akárhány ház tetőzete meg rongálódott. Mindenfelől vakolatot, téglát és cserepet sodrott magával a víz.

A korzón a Kádár-üzlet és a Barna-drogueria felett a ház tetőzete valóságos himbálódzott a szélben.

A vihar körülbelül egy óra hosszáig tartott. Azután erősen lehült a levegő, jeléül annak, hogy a közelben jégverés is lehetett.

Ma hajnalban a szélvihar megismétlődött, bár korántsem oly erővel, mint tegnap délután. Az eső reggel négy órakor sűrű villámlások közben megeredt, s ezzel a szélvihar is enyhült.

Kitépte a beleit a villamos-fűrészes Egy zombori vendéglős halálos szerencsétlensége

Zomborból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt péntek délután Zomborban a Csonoplyai utcában.

Króncs István vendéglős villamos körfűrészt rendelt házához, hogy azzal fát aprítson. Az utcai áramba bekapcsolt fűrésszel munkához látva, Króncs nem vette észre, hogy az erős villamos árammal működő fűrészes nincs kellő szilárdsággal alátámasztva, aminek követ-

keztében a gép elvesztette stabilitását. A fűrészes alól a két hasáb fa kicsuszamlott és a fűrészes hajló Króncs hasával a fűrészes fogaiba esett. A sebes mozgásban levő fűrészes borzalmas roncsolásokat vitt végbe a szerencsétlen emberen, akinek beleit négy helyen kitépte.

Króncs segélykiáltására elősiető házbélieliek már csak annyit tudtak segíteni a rémes helyzetben levő emberen, hogy

Cluj-Napoca.

Amikor az özvegy nyugdíjából levonnak

Nagykárolyi történet.

Az alábbi eset Nagykarolyi történet, de megtörténhetett volna, vagy megtörténhetik még bárhol az országban, ezért érdemesnek tartjuk arra, hogy lerögzítsük, úgy, amint azt nekünk egy magasállású férfi elbeszélte:

Meghalt a nagykarolyi pénzügyigazgatóság egyik főtisztviselője. Pár hónappal halála előtt hivatalos küldetésben volt valahol; költségzámolója 1500 lejt tett ki. Jövőhagyás végett ezt a költségzámolat felterjesztette a pénzügyminisztériumhoz, ahonnan máig sem jött meg a jóváhagyás. Ki tudja, hol hever az akta, elintézésre várva? A nagykarolyi pénzügyigazgatóság azonban győnt a felsőbb fórum kérelmeskedésének konzekvenszátartott a főtisztviselő özvegyének nyugdíjából; pedig a költségek seppet sem szentimentális nyugdíjtörvény a legátározottabban kimondja azt, hogy a nyugdíjból semmit és semmi címen levonni nem lehet. Az özvegy persze, megelébezte ezt a sérelmes határozatot a pénzügyminisztériumhoz és beadványát a pénzügyigazgatóság után terjesztette fel. A pénzügyigazgatóság azonban nyomban rávezetett a határozatra, hogy a kérés elutasíthatatlan. Ehhez nem kell kommentár.

Gyerekek született robogó vonaton

A Várad felé jövő kolozsvári emélynvonatnak az éjjel különös szenzációja akadt. A vonat egyik harmadik osztályában, ahol kan zsufolódtak össze, Csucsán az egyik utast Radak Trajáné piskolti asszony szülési fájdalmak lepték meg. A szegény asszony nagy sikolylyal, alétan rútt el a kocsipadozatán és miután a vonatot Mezőtelegre érkezett, megszületett egy egészséges fiúgyermek.

A vonaton akadtak jó emberek, akik hevenyészve első segélyt nyújtottak a szerencsétlen asszonynak.

Anyja és gyermeke jó egészséggel érkeztek meg a váradai állomásra, ahol a mentők várták őket és szállították a bábaképzőbe.

Váradok a Magyarországgal való távíróforgalomban

A viharban megrongálódtak a távíróvonalak

Lapunk más helyén megemlékszünk a tegnapi esti nagy vihar pusztításairól. A nem mindennapi vihar — mint hallgatunk — több telefon- és távíróvonalat is kidöntött és mindezt megrongálta a vonalat. Ma egész délelőtt szü-

Mit mond az olaszliszkai csodarabbi?

Két ország rendőrsége nyomoz a milliós pénzhamisítási ügyben

Debrecenből jelenti tudósítónk: Frielander Samut, az olaszliszkai csodarabbi fiát, ma átkísérték a debreceni törvényszék fogházába. A huszonkétéves fiatalember ellen — mint ismeretes, — az a vád, hogy milliós bankjegyeket hamisított. Kihallgatásakor elmondta, hogy az olaszliszkai csodarabbi családjában már hosszú évek óta dúl a harc. — Amikor a bodrogkereszturi rabbi meghalt, a környék hívei megosztották. A versengésnek az olaszliszkai rabbi látta hasznát, akihez

rengeteg pénz folyt be a templomban és a rabbi lakásán lehelyezett perselyekből.

Valószínű, — ugymond a fiu, —

hogy a bodrogkeresztési rabbi család bosszuja a hamis milliók becsmepszése az olaszliszkai rabbi perselyébe.

Sátorajauhelyen huszonegy, Olaszliszkán hét, az ottani postahivatalban pedig tíz hamis milliót találtak.

A nyomozásban — értesülésünk szerint — résztvesz a kassai rendőrség egyik főtisztviselője is. Hírlik, hogy

a banda nemcsak magyar bankjegyeket, hanem szovjeteket is hamisított.

Az olaszliszkai rabbi kijelentette, hogy nem tudott fia üzelméről. Szörnyen restelli a dolgot, mert fia nem volt rászorulva arra, hogy bűnös úton szerezzon pénzt.

Reinitz Jakab leánya Váradon

„Hetén vagyunk, uram, hetén...”

Már csak hetek választanak el attól az izgalmasnak ígérkező táblai tárgyalástól, amely az életfogytiglan kényszer munkára elítélt Reinitz Jakab bűnössége fölött fog dönteni. — Nemcsak a szenzációkra éhes közönség, de maga Reinitz is lázasan készül az újabb tetemrehívásra. Azt már megirtuk, hogy nagyváradi védelmével dr Simonca György ügyvédet bizta meg. Ma délelőtt aztán Reinitz egyik leánya elhozta Váradra az ügyvédi meghatalmazást, amely alatt borsónyi, öreges betűkkel olvasható:

„Reinitz Jakab.”

Látszik, hogy aki ezt a néhány betűt leírta, az tisztában volt ennek az aktusnak minden várható következményével. — Tisztában volt azzal, hogy — akár ártatlan, akár bűnös, — a védelem fellépése mindenképpen sorsdöntő fontossága a számára.

— Ugy-e Reinitz kisasszony? — kérdezzük a mészáros, tizenhatszázévesnek látszó lánytól, aki világhíres apja ügyében Nagyváradra jött.

— Igen, — feleli egy kicsit meglepődve, de minden különösebb bizalmatlanság nélkül. Inkább valami csöndes rezignáció az, ami a

szavait kíséri, bizonyosságul annak, hogy megtudta már a kíváncsi kérdéseket. Mindjárt tudja, hogy újságíró kérdezi. Sőhajt egyet és fájdalmas mosollyal jegyzi meg:

— Szegény anyám megmondta odahaza: meglástd Fáni, még azt is beleírják az újságba, hogy Nagyváradra mész!

Megnyugtattuk, hogy nekünk nem áll érdekünkben állást foglalni Reinitz ellen. Mi csak kötelességünket (néha szomorú kötelességünket) teljesítjük akkor, amikor informáljuk olvasóinkat arról, ami a nagyvilágban történik.

— De a látszat... engedje meg Reinitz kisasszony, a látszat még-

Kacagató tenniszverseny a világbajnokkal

A nagyváradi tenniszversenyek véget értek, de a meeting híres résztvevői egy napra még itt maradtak kipihenni a küzdelmek fáradalmait. Viszont igazi tenniszbajnokoktól nehezen várható el, hogy egyetlen nap is elmúljenek egy kis tréning nélkül. Így történt, hogy a Döry-sziget tenniszpályáján old-boymérközösen résztvettek Kehrling Béla, Göncz Lajos és Baitrok Ica a pompás budapesti bajnokok. Hogy ezek a partik nem voltak minden humor nélkül való, nagyon érthető, hisz végre is Németh Pál és dr Pelle János állottak a grundra, s az NSE pályáin ritkán zúgott végig olyan harsogó kacagás, mint tegnap délután. — Mindjárt az első összeállítás mosolyt fakasztott volt. A Kehrling—Pelle pár vette fel a küzdelmet a Göncz—Németh pár ellen. A két öreg játékos, úgyis mint a pompás sportklub elnökei fuldokló igyekezettel próbálták eredményhez jutni. Csorgott róluk a veríték, s boldogan látták, ha egy lapdájuk visszarepült a netzen túlra. Külön szenzáció volt az a parti is, amelyet színgliben játszott le Kehrling Béla Németh Pállal. A világhírű champion azt az előnyt adta váradai barátjának, hogy az egész meccset balkézrel játszotta. A helyzet természetével némi ellen-

is csak az, hogy az ön apja...

Könyös lesz a szeme a Reinitz-lánynak.

Persze, persze, igen a látszat... Azért én még most sem tudom elhinni, hogy az a borzasztó dolog igaz volna... Az én apám!... Aki olyan jó volt, olyan drága mindig...

Nem hiszi! Milyen különös szavak ezek egy édesapáról. Nem azt mondják, hogy tévedés, hazugság, rágalom, nem hívják perbe a sort, az embereket egy lehetetlen s méltatlan váddal szemben, hanem csak halkan és megadással azt mondják: nem hiszem... De azért ne vonjuk le ebből a következtetéseket. Inkább beszéljünk másról:

— Szokták öt néha meglátogatni?

— Ritkán, nagyon ritkán... Hiszen csak felizgatná őt, meg magunkat is... Délben, meg este beviszük hozzá az ebédet...

— Hát a füszerüzletet ki vezeti most?

— Én — feleli a gyöngye lány. — Heten vagyunk testvérek kérem, dolgoznunk kell, nagyon... A többiek is mind dolgoznak...

Isten tudja, sajnálni kezdtük ezt a fiatal leányt. Központjában állni egy állandó és kellemetlen érdeklődésnek, áldozatként egy apa bűnösségének, fiatalon és ártatlanul rákényszerítve a munkára, örömtelenül, szomorúan és megbélyegzetten... Reinitz Fáni Nagyváradra jött, hogy megvédje az apját. Nagy fonott kosarat hízott magával: telve reménységgel, aktákkal, bizonyítékokkal. Szegény a gyerekleány, akit a sors a szenvedésre olyan korán megtanított, a Reinitz-ügynek talán a legszimpatikusabb alakja. Valaki, aki minden bizonnal igazságtalanul szenved, akár elítélik az apját, akár nem... (K. I.)

A nemzetközi hálóközi társaság

(Compagnie Internationale des Wagon-Lits et des Grand Express Européens.)

**Hivatalos
menetjegyi irodát**
nyitott Nagyváradon a

**Hegedüs
Hirlapirodában**
(Bul. Regele Ferdinand)

A közönség a menet-
jegyi irodában a **mai**
naptól fogva a
következő jegyeket vá-
sárolhatja:

hálóközijegyet

és
élkezőközijegyeket

Romániára és külföldre
A román államvasutak és va-
lamennyi külföldi vasút je-
gyeit (1. 2. és 3. osztályra.)

A Serviciul Martim Ro-
mân jegyeit

**Konstantinápoly,
Pyreusi tenger
és Jaffa felé**

valamint Dunaha-
józási jegyeket.

A menetjegyiroda vállalja az
utasok podgyászbiztosítását,
megrendel szobákat Európa
nagy szállodáiban, szervez
kiránduló utazásokat.

Minden felvilágosítás díjtalan

Telefon 458.

Távirati cím **Sleeping**

Mah-Yong

játékszabályok és el-
számolás ára 40 lei

Kapható a
Hegedüs Hirlapirodában

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó közlési díja

4

lei

A legkisebb 40
apró
hirdetés lei

LEVELEZÉS

FELKÉREM azon fess, magas
barna hölgyet, ki e hó 2-án (vasár-
nap reggel) a hajnali vonattal a
nagyvárad állomásról az aradi
mintavásárra utazott, hogy közöl-
je velem címét vagy bármely for-
mában adjon magáról életjelt. —
„Fontos és komoly” jelígyére a He-
gedüs Hirlapirodába. 90

Gyermekköcsik Székénél,
Piata Unirii 16.

LAKÁS

BUDAPESTEN két főiskolai
hallgató tiszta, világos szobát ke-
res. Cimeket a Hegedüs Hirlapi-
rodába kérek.

Jó butorozott szobát keres gar-
con ur. Cimet a Hegedüs Hirlapi-
rodába. 48

HAZIGAZDAK figyelmébe! Jó
házber ellenében keresek 1 szoba,
konyhás, mellékhelyiségekből álló
lakást, lehetőleg a központ közelé-
ben. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 69

KÜLÖN bejáratu elegáns buto-
rozott szobát keresek a központ-
ban. Cimeket Hegedüs Hirlapiro-
dába kérek. 59

2 vagy 3 szobás mellékhelyisé-
gekből álló modern lakást kere-
sek. Cimet Hegedüs Hirlapirodába
kérek. 80

BUTOROZOTT szoba kosztal
vagy anélkül kiadó. Strada A. D.
Xenopol (Lakatos-utca) 17. 86

MAGANOS uriember keres egy
két szobás különbejáratu lakást
csöndes helyen. Calea Dorobantilor
(Rulikovszky-uthoz) közeliek
előnyben. Leveleket „Magános”
jelígyére a Hegedüs Hirlapirodába
kérek.

ALKALMAZÁS

ZONGORA órákat adok kez-
dőknek. Ugyanott gyakorolni is
lehet. Cim Hegedüs Hirlapirodá-
ban. 38

BARMILYEN fehérnemű him-
zést és monogramozást vállalko.
Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 677

MŰSZERÉSZ tanulót, megbizha-
tó boltiszolgát felvesszünk. Jelen-
kezni 9—10 óra között. Office
Equipment Company Bul. Regele
Ferdinand (Rákóczi-ut) 3.

URIDIVAT, kötött, rövidáros
segéd szeptember 1-re állást ke-
res. Szíves megkereséseket „Am-
bicio” jelígyén a kiadóba kérek. 65

INTELLIGENTES Fräulein ge-
sult. Paul Német, Alexandri-u. 9.
24

MINDENES bejárónőnek vagy
takarítani ajánlkozom. Str. Bucovina
(Varju-utca) 14. 85

BEJARÓ vagy állandó főzőnő-
nek ajánlkozom. Strada Bucovina
(Varju-utca) 14. 84

KERESKEDELMi gyakorlattal
bíró perfekt gép és gyorsíró tiszt-
viselőt (esetleg nőt) keresek, né-
metül tudók előnyben. Kemény
Béla mérnök, Strada Episcopul
Ciorogariu (Uri-utca) 18. 81

GYERMEKSZERETŐ szoba-
lányt magas fizetéssel keresünk.
Grosz, Piata Regina Maria (Bé-
mer-tér) 1. 78

MINDENES főzőnő felvétetik a
Klein Simon cégnél, Bul. Regele
Ferdinand (Rákóczi-ut) kalapüzlet. 87

VOLT idősebb kereskedő bár-
milyen állást elfoglal. Cim Hor-
váth Lázárné, Strada Tace Iones-
cu (Körös-utca) 14. Ligeti. 61

TANULÓT jó fizetéssel felvesz
Mégay és László papírkereskedés.

HANGSZERENGROSS utazót
keresek a Regát területére. Rácz
Miksa, Strada Cuza Voda (Szacs-
vay-utca) 56. 89

EGY kifutó fiú felvétetik. Cim
Hegedüs Hirlapirodában. 91

ADÁS-VÉTEL

IRODAHELYISÉG Piata Mihail
Viteazul (Nagyipiac-téren), mely
áll 2 szép elsőemeleti utcai szoba-
zól, kiadó. Cime a Hegedüs Hir-
lapirodában. 82

SAROKÜZLETHELYISÉG Str.
Vlahuta (Szent János-utca) 28. sz.
alatt berendezéssel együtt fűszer
vagy vegyeskereskedés céljára
azonnal kiadó. Értekezhetni dr
Bock ügyvédnél, Strada Josif
Vulcan (Nagy Sándor-utca) 17. Te-
lefonszám 170. 79

Mielőtt
**tűzifa-
szükségletét**

bárhon is beszerezné, sa-
ját érdekében hívja fel a

Stern

vállalatot

tűzifa telepét

Telefon 309.

Tekintettel a felhalmo-
zott nagy készletre, szá-
záz l-só osztályu tűzi-
fát olcsó áron ad, míg
a készlet tart.

MŰHELYNEK nagy udvari he-
lyiség azonnal kiadó. — Strada
Alexandri (Teleky-utca) 15. 83

Bőrszék gyáramban

elvállalok bőrszékek angol garnitúra újraszínezését, béke-
javítását, festését minőségű préselt bőr-
szék készítését. Mindenféle butorok áron alul is árusíthatnak.

STEINER butorgyár

Strada Avram Iancu (Kossuth Lejos-utca) 1. szám alatt Outerin

ELADÓ keveset használt ke-
mény hálószoba, sezlón és egyéb
butorok. Baross-ut. 2. Halmos, 67

ELADÓ ház, szőlő és földbirtok
35.000 leitől 3 millióig. Értekezni
Tománémál, Körös-utca 21, 3—6
óraig. 531

ELSŐRENDÜ verseny kerékpár
olcsón eladó. Mandel, Boulevardul
Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 17.
19

KÜLÖNFÉLÉK

EGY középiskolai tanuló teljes
ellátásra, uri családhoz felvétetik.
Zongorában is gyakorolhat. Cim
Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-
utca) 5. 73

EGY elsőrendű jól bevezetett
üzlethez 4—500 ezer leivel társas-
keresek. Teljes címet „Társulni
szeretnék” jelígyére Rudolf Mosse
hirdetési vállalatához kérek. 46

GÉPAJOUROZAST olcsón és
szép kivitelben készít Erbstein
Str. Cuza Voda (Szacs-vay-utca)
28. Ny

Az automobil

szerkezete, kezelése, vezelése, gyakor-
lati tanácsok, hatósági rendeletek,
sofőrvizsgálat stb.

Mihály Dénes

évek óta elfogyott könyve harmad-
bővített és javított kiadásban jelent me-
225 ábrával

Ára 210 lei

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

Fényképészeti cikkek Ozv. Petri Árpádné

egregőbb látszerész üzletében kapha-
tók. — Stepper cukrászda mellett.
1690 Boulevardul Regele Ferdinand

HALLO!

Butorok és képkerele
nagyvárad kiadólagos szak
szerű speciális aranyozás

Schuller Frigyes és Ts
műbutor asztalos, képkerekező és m
aranyozó Str. Vlahuta (Sz. János-utca)

Gépszurozást

géphimzést legszebben
készíték. Strada Vla-
1912 huta (Szentjános-utca) 29.

UTAZIK?

Előbb jöjőn
be a

HEGEDÜS
Hirlapirodába,

és kérjen felvilágo-
sítást utirány és
jegyek ára felől

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.